ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
08.09.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

БТА

√ „Алея на книгата“ - официално откриване

На 7 септември 2026 г. в София се проведе Официалното откриване на тазгодишното издание на „Алея на книгата“, организирано от Асоциация „Българска книга“ . Книжното изложение, най-голямото за сезона, което традиционно събира на едно място над 150 български издателства се провежда от 07.09. до 13.09.2026 г. по продължението на булевард „Витоша“ и в парка пред Националния дворец на културата (НДК). На откриването присъстват: директорът на Столична библиотека Марчела Борисова, зам.-кметът на Столична община Ирина Дакова, министърът на образованието и науката проф. Георги Вълчев, Антон Кутев, председател на Комисията по културата и медиите, кметът на столичния район „Триадица“ Димитър Божилов, изпълнителелният директор на Националния дворец на културата (НДК) Ия Петкова-Ангелова и г-н Румен Радев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

МОН

√ Министър Георги Вълчев откри алеята на книгата в София

Книгата е част от нашия свят, от изграждането ни като личности и винаги ще бъде такава. Това каза министърът на образованието и науката проф. Георги Вълчев при откриването на 14-ото издание на „Алея на книгата“ в София.

Той посочи, че четенето е изключително важен елемент от живота на съвременния човек, но в днешното забързано време ние обикновено четем хаотично – през телефоните, рекламите или през подхвърлени текстове. „Четенето изисква усамотение, общуване с думите, общуване с идеите на автора, осмисляне – нещо, което ни липсва в днешно време. Надявам се със събития като „Алея на книгата“ да върнем именно това“, каза проф. Вълчев.

В навечерието на новата учебна година той призова всички възрастни – родители, баби и дядовци, каки и батковци, да хванат за ръка своите деца и да ги отведат до щандовете и до книгите. „Не беше далеч в миналото времето, когато едни от най-очакваните подаръци на детските празници бяха детските книжки. Нека да вървим в тази посока, защото само това може да изпълни с вяра и оптимизъм бъдещето на България“, каза още министър Вълчев при откриването на изложението.

То се организира за 14-а поредна година от Асоциация „Българска книга“в партньорство с Министерството на образованието и науката, Столична община, ArtSofia, Министерството на културата, БТА, ЕкоПак България АД, „Демократична мозайка“ и Reading Trolls. Тази година на „Алея на книгата“ са представени над 150 издателства, разположени в 69 шатри в градинката на НДК и на бул. „Витоша“. Изложението ще продължи до 13 септември. Председателят на Асоциация „Българска книга“ Петя Господинова благодари на МОН за подкрепата при провеждането на Похода на книгите, в който известни личности четат книжки на деца и ученици в детски градини и училища.

Откриването на тазгодишната „Алея на книгата“ започна с четене на откъс от „Патиланско царство“ на Ран Босилек от писателката Вера Накова и малката любознателна читателка Мишел Стоянова.

В събитието участваха още заместник-кметът на София Ирина Дакова, председателят на Комисията по културата и медиите в Народното събрание Антон Кутев, кметът на район „Триадица“ Димитър Божилов, председателят на управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България Румен Радев, изпълнителният директор на НДК Ия Петкова, директорът на Столичната библиотека Марчела Борисова и др.

Важни обществено-икономически и политически теми

bTV

√ Нова учебна година: В кои страни от ЕС учителите получават най-високи заплати?

Люксембург е държавата с най-високи учителски заплати в Европа

С началото на новата учебна година отново на дневен ред излиза въпросът за възнаграждението на учителите. Докато в редица европейски държави синдикати и преподаватели настояват за по-високи заплати и по-добри условия на труд, разликите между отделните страни остават огромни.

Преподавателската професия често се смята за недостатъчно добре платена спрямо други професии. Някои проучвания дори поставят началните учителски възнаграждения с около 40% под доходите на други специалисти с висше образование, пише Euronews.

Според последните данни на Eurydice, обновени за учебната 2024/2025 г., Люксембург е държавата с най-високи учителски заплати в Европа както в началото на кариерата, така и при достигане на максималното възнаграждение. В началото на кариерата учителите там получават между 55 000 и 62 000 евро годишно, а при достигане на върха на заплащането сумата достига между 97 000 и 109 000 евро годишно.

Нидерландия и Германия също са сред държавите с най-високи възнаграждения, като позицията им се променя в зависимост от образователното ниво и етапа от кариерата.

На другия полюс са някои държави от Централна и Източна Европа. Сред страните с най-ниски максимални заплати са Словакия, Чехия и Унгария. В Словакия например максималното годишно възнаграждение е между 18 000 и 22 000 евро, докато в Унгария и Чехия достига до около 27 000 евро. При стартовите заплати сред най-ниско платените са Гърция и Словакия, където възнаграждението достига до около 17 000 евро годишно.

Къде е България?

България също попада в сравнението на европейските държави, но се намира в долната част на подреждането. В началото на кариерата българските учители получават около 22 000 евро годишно, или приблизително 1800 евро на месец, изчислено на база годишното възнаграждение.

Това поставя България над някои от държавите с най-ниски начални заплати. За сравнение, в Гърция и Словакия началното възнаграждение достига до около 17 000 евро годишно, докато в Чехия и Унгария е по-високо, но остава значително под нивата в Западна и Северна Европа.

Разликата с лидера Люксембург е особено впечатляваща. При старт на кариерата учителите там получават между 55 000 и 62 000 евро годишно, което е повече от два пъти над посоченото за България.

Колко години са нужни, за да достигне учителят максималната заплата?

Разликите между европейските държави не се изчерпват само с размера на началното възнаграждение. От значение е и колко време е необходимо на един учител, за да достигне максималната заплата в професията.

В 11 европейски държави това отнема между 31 и 40 години. В Дания и Финландия обаче максималното възнаграждение може да бъде достигнато за около 10 години, в зависимост от образователното ниво.

Ръстът на заплатата през годините е важен фактор за привличането и задържането на учители. Според данни на OECD от 2025 г. по-високото възнаграждение на преподавателите обикновено се свързва и с по-добри резултати на учениците. Най-сериозно увеличение между началната и максималната заплата се наблюдава в Кипър, Португалия, Нидерландия и Словения.

Във Франция например средната заплата на учител през 2024 г. е 3090 евро нето месечно. Тази средна стойност включва различни категории преподаватели, като договорните учители, които представляват 8% от всички, не са включени в изчислението и са най-ниско платените.

В някои европейски държави дори е отчетено понижение на реалните учителски възнаграждения. Между 2023/2024 и 2024/2025 г. във Франция спадът е 0,61%, докато в Румъния достига 6,34%, в Словакия 4,07%, в Италия 1,60%, а във френската общност на Белгия - 0,71%.

√ Петролът продължава да поскъпва

Иран заплаши САЩ с „икономическа война"

След заплахите на Иран за ответни действия при нови американски атаки, цената на петрола продължи да се повишава, пише Reuters, цитирано от БТА.

Фючърсите на петрола сорт Брент поскъпнаха със 79 цента, или 0,77 на сто, до 97,75 долара за барел към 08:30 ч. българско време. Американският лек суров петрол (WTI) прибави 1,65 долара, или 1,8%, до 93,13 долара за барел.

След почивния ден за американските пазари в понеделник по повод Деня на труда WTI наваксваше изоставането си спрямо Брент, в чиято цена ескалацията през почивните дни беше отразена още вчера, заяви Сувро Саркар, ръководител на енергийните анализи в DBS Bank.

Иран заплаши САЩ с „икономическа война" и заяви, че е изстрелял модерна ракета срещу американски военни кораби. Това подчерта риска от по-широко разрастване на конфликта, след като през последните дни двете страни отново си размениха удари.

В събота американските сили атакуваха три ирански петролни танкера, включително един в близост до остров Харг - основния център за износ на петрол на Иран, съобщи Централното командване на САЩ. Атаките последваха удари на Корпуса на гвардейците на Ислямската революция (КГИР) срещу американски военни кораби в региона.

Корабният трафик през Ормузкия проток също се забави в началото на седмицата, след като Иран предупреди, че ще отговори на всяка нова американска атака.

Goldman Sachs повиши с 5 долара прогнозите си за цените на двата водещи петролни сорта. Банката вече очаква през декември 2026 г. Брент да струва 85 долара за барел, а WTI - 80 долара. Прогнозите за 2027 г. са съответно 80 и 75 долара. Ревизията отразява допускането, че прекъсванията на морските превози от Близкия изток ще продължат и през следващата година.

Ед Мейър, анализатор в платформата за финансови услуги Marex, прогнозира, че цените на суровия петрол ще останат високи до края на годината, докато войната продължава и основните спорни въпроси остават нерешени.

√ Проект с европейско финансиране дава възможност на 2400 българи да се обучат за работа с AI

За провеждане на обученията в цялата страна са предвидени над 3 милиона евро

2400 работещи българи ще бъдат обучени за работа с изкуствен интелект. Проектът е с европейско финансиране и ще помогне на хората да придобият специфични дигитални умения, съобщават от Министерството на труда и социалната политика.

Фирмата на Евгени Петков се занимава с консултации при изготвянето на европроекти. Одобрена е за участие в програмата. Предстои нейни служители да бъдат обучени.

"Имаме огромна нужда от подобно обучение, другите фирми ще участват с подобни обучения. Залагаме изключително много на въпросния изкуствен интелект, който бързо навлиза и всички имаме нужда от него", заяви Петров.

Към момента 39 фирми от Варна и региона са одобрени от Агенцията по заетостта за обучение на служителите им, предаде БНТ.

“Право да кандидатстват имат лицата, които са на трудово правоотношение с работодателя, на не по-малко от 4 часа работен ден. Също така назначените по договорите за управление и контрол, както и самоосигуряващи се лица“, каза Яна Василева, директор на Агенция по заетостта - Варна.

Всеки служител може да се обучава в повече от едно направление в различни области.

„Обученията са изключително практически насочени. Сред заявените теми са изкуствен интелект, други AI инструменти, ERP, CRM системи, дигитален маркетинг, електронна търговия, киберсигурност, автоматизация на работни процеси, специфични дигитални умения и зелен преход“, допълни Василева.

Евгени Петков и неговите служители не са притеснени от масовото навлизане на изкуствения интелект. Той ще им помогне за по-бързото изготвяне на документацията на европроектите. Така един служител на фирмата ще може да работи с повече клиенти.

“По-скоро можем да вдигнем обема от работа. Вдигаме си ефективността с ползването на изкуствения интелект и всички тези дигитални инструменти...целта е да вдигнем ефективността на всеки един, да можем да обслужваме повече фирми“, посочи Петров.

За провеждане на обученията в цялата страна са предвидени над 3 милиона евро. Работодателите имат право сами да избират обучителната организация, както и периодът, в който да се проведат курсовете. А заради големия интерес към програмата предстои и втори прием.

БНТ

√ Гл. комисар Александър Джартов: Около 25% по-малко са пожарите през този сезон, през последните два дни имахме пик

Пожароопасният сезон тази година се очертава да приключи с по-малко пожари в сравнение с предходните години. Въпреки това рискът все още не бива да бъде подценяван, особено при силен вятър и сухо време. Само през последните два дни пожарите са достигнали рекордни за годината стойности. Това заяви в студиото на "Денят започва" директорът на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" главен комисар Александър Джартов. Той коментира актуалната обстановка, гасенето на пожарите в труднодостъпни планински райони, използването на дронове, ролята на доброволците и необходимостта от въздушна техника.Към момента ситуацията при пожара край село Антон е по-спокойна. Огънят е бил овладян, но силният вятър впоследствие е допринесъл за разрастването му.

По думите на Джартов усилията днес са концентрирани основно върху два фронта:"Ситуацията беше доста по-спокойна и тази сутрин. Тогава имахме изключително силен ураганен вятър и пожарът беше овладян преди това, но в крайна сметка успя да се разрасне. Към настоящия момент е сравнително спокойно. Още вчера, късно вечерта, вече имаше признаци, че пожара започваме постепенно да го овладяваме, като ни останаха основно два фронта – източният и северозападният, където ще бъдат фокусирани и днес усилията."

Основният проблем при този пожар е труднодостъпният терен. Именно той ограничава възможностите за работа през нощта, тъй като рискът за пожарникарите и доброволците е прекалено голям:"Това, което е характерно за този пожар, е, че той е на много трудно достъпен терен, което е голям проблем. И на практика, за да не застрашим здравето на служителите, на хората, които ни помагат на място от парка, не работим и през нощта, защото всяка една стъпка може да доведе до травма. Така че се работи само през светлата част на денонощието." Има обаче и положителна промяна – екипите вече са успели да изградят линии с вода и да започнат активно гасене:"Това, което е позитивно е, че успяхме да въведем линии с вода, т.е. активно да гасим с вода – нещо, което в първите дни не беше възможно. Но това е характерно за всички такива терени, както например и пожарът, който е близо до Рилския манастир и с който не успяваме да се справим, където работим с дрон и вече повече оценяваме ситуацията."При пожара край Антон екипите използват и вода от планинска чешма, но достъпът до водоизточници не е възможен навсякъде. Затова теренът остава един от най-сериозните фактори, които затрудняват гасенето. За днес отново е заявен хеликоптер, който да се включи в гасенето в по-хладните часове на деня.Военен хеликоптер се включи в гасенето на пожар над софийското село Антон Причината за пожара край Антон все още се изяснява. Една от версиите е свързана с туристи и оставени фасове или други вещи, които могат да предизвикат огън.

Джартов обаче отбеляза, че тази година има и немалко пожари, предизвикани от мълнии, особено в планинските райони:"Една от версиите е тази, но независимо от това имаме и доста пожари от мълнии тази година традиционно, най-вече в Рила и Пирин. Като например пожара близо до Рилския манастир е предизвикан от мълния, той има видими следи от това. Така че основно човешката дейност – тази статистика не се променя. Над 90% от пожарите са предизвикани от хора." Дроновете все по-активно се използват за разузнаване и наблюдение на пожарите. При пожара край Антон непрекъснато се извършва въздушно разузнаване, а при пожара в Рила е използвана и специализирана техника на доброволец:"Да, използваме активно тази година дронове, включително и на пожара на село Антон непрекъснато се разузнава с дрон. Специално на пожара в Рила – там за първи път използваме дрона на колегата, който е доброволец. Той е с 80 литра вода и свърши доста добра работа до момента." Дронът с резервоар от 80 литра може да извършва многократни курсове, като водата постоянно се допълва. Това обаче не е достатъчно, за да се постигне пълно гасене на огъня.Пожарът над Рилския манастир: Над 3 тона вода бяха излети от дрон По думите на главния комисар през последните два дни е отчетен пик на пожарите. На 6 септември са регистрирани 226 пожара – най-високият брой за годината в рамките на пожароопасния сезон. На следващия ден пожарите са били 186:"Като цяло са овладени пожарите. Това, което е характерно за последните два дни, всъщност е, че имахме пик на пожарите. Те бяха рекордни. На 6-и имахме 226 пожара. Като това число не сме го достигали тази година в рамките на пожароопасния сезон. Отново човешката дейност и небрежност – това е основната причина. И в миналото денонощие също бяха рекордни – 186 пожара." Джартов подчерта, че фактът, че вече е септември, не означава, че опасността е отминала. Силният северозападен вятър през последните дни е допринесъл за бързото разпространение на няколко пожара, особено в района на Стара Загора."Пожарите не се развиват с този интензитет, който е характерен за юли и за август. Но все пак, особено на 6-и, имахме много силен северозападен вятър, който разпали няколко от пожарите. Развиха се изключително бързо, най-вече на територията на Стара Загора. Така че все още ситуацията не е за подценяване от гледна точка на риск от пожари." Пожарът в незаконното сметище в столичния квартал "Филиповци" вече е потушен. Джартов посочи, че нерегламентираните сметища са чест източник на пожари:"На първо място се изхвърля нерегламентиран отпадък, след това някои ги запалват, просто за да си почистят. Или изхвърлят цигари или някакви други източници, потенциални на пожар." Гори незаконно сметище в кв. "Филиповци" Той уточни, че в конкретния случай не може да се каже категорично дали става дума за умишлено запалване или за небрежност. Въпреки отделните пикове през последните дни, общата статистика за сезона е по-добра спрямо предходните две години. Джартов посочи, че пожарите са с около 25% по-малко. Според него има две основни причини за това:"Да, около 25% е по-малкият брой. Две са основните причини. Едната причина са метеорологичните условия. Тоест беше дъждовно основно в юли, когато имаме горещи дни. И втората – че значително беше подобрена организацията на всички институции, така че пожарите обикновено се хващат по-рано." Сред факторите, които имат значение, е и постоянният патрул, който има както практическа, така и превантивна роля.Пожарите у нас с 30% по-малко в сравнение с последните две годиниВсе повече доброволци се включват при бедствия и пожари.

Според Джартов обаче прехвърлянето на доброволните формирования изцяло към пожарната не е лесно, тъй като те са част от цялостната организация на държавата при бедствия. По думите му през последните две години броят на желаещите да станат доброволци се е увеличил значително.

√ Обявяват Инициативния комитет, който ще подкрепи Илияна Йотова и Кирил Вълчев за вота на 25 октомври

Днес ще бъде обявено учредяването на Инициативния комитет, който ще издигне кандидатурите на Илияна Йотова и Кирил Вълчев за президент и вицепрезидент на предстоящите избори на 25-и октомври.

Илияна Йотова представи кандидатурата на Кирил Вълчев на 3-ти септември и тогава обяви и предстоящото учредяване на Инициативния комитет. По думите й, в него ще участват представители на граждански и неправителствени организации, политически партии, отделни авторитети в своята област, които ги подкрепят. До момента Йотова беше подкрепена от БСП и от "Прогресивна България".

Днес трябва са стане ясно и дали ГЕРБ ще се регистрира, и ще участва в президентския вот със своя партийна кандидатура. Все още няма и официално решение от "Демократична България" и "Продължаваме промяната" - дали ще подкрепят кандидат-президентската двойка Андрей Гюров – Георги Кандев.

Мениджър

√ Мерц е разтърсен от изборната победа на „Алтернатива за Германия“, заговори за последствия

Германският канцлер Фридрих Мерц заяви, че изборната победа на крайнодясната партия „Алтернатива за Германия“ в източната провинция Саксония-Анхалт е разтърсила из основи неговият Християндемократически съюз (ХДС) и е сигнализирала, че е необходима голяма равносметка, съобщава вестник „Билд“.

„Това разтърси нашата партия из основи. Не можем просто да продължим, както е било преди – нито аз, нито федералното правителство“, каза Мерц, цитиран от изданието.

„Това е най-тежкото изборно поражение, което ХДС е претърпял от години, от десетилетия. Естествено, това ще има последствия“, добави той.

В понеделник „Алтернатива за Германия“ се обърна към членове на консервативния блок на Мерц с призив да подкрепят кандидатурата ѝ за управление на Саксония-Анхалт, след като крайнодясната партия се изкачи на първо място на изборите в източната германска провинция.

Официалните резултати показаха, че антиимигрантската и проруска партия „Алтернатива за Германия“ печели близо 44% от вота. Този резултат подчерта дълбоката непопулярност на управляващата коалиция на Мерц и предизвика тревога сред съседите на Германия – Франция и Полша.

Партията, която иска да депортира имигранти, да спре подкрепата за Украйна и да се откаже от еврото, обаче не успя да получи абсолютно мнозинство в провинциалния законодателен орган, като спечели 39 от 83-те места, и се надява да спечели на своя страна отделни консервативни депутати.

Резултатът от изборите повдига сериозни въпроси относно дългогодишния отказ на основните партии в Германия, включително Християндемократите (ХДС) на Мерц, да работят с АзГ, политика, известна като „защитна стена“. От „Алтернатива за Германия“ казват, че това е недемократично.

„Политиката винаги означава компромис“, каза националният съпредседател на АзГ Тино Хрупала пред германския телевизионен оператор ARD, призовавайки ХДС да направи възможно „центристко-дясно консервативно мнозинство“ в Саксония-Анхалт.

ХДС трябва да се запита какви изводи прави от този катастрофален резултат от изборите, добави той.

„Партизанските игри наистина трябва да останат в миналото“, коментира той пред германското радио, визирайки политиката на защитната стена.

Улрих Зигмунд, водещият кандидат на партията в провинцията, заяви, че се надява да стане министър-председател на провинцията Саксония-Анхалт, ако АзГ успее да изгради стабилно мнозинство в законодателния орган, и добави, че ще проведе дискусии с различни парламентарни групи там.

Единствената германска партия, която е сигнализирала готовност да работи с АзГ, е популистката лява партия „Алианс на Сара Вагенкнехт“, която в понеделник повтори критиките на Хрупала към политиката на „защитна стена“.

„Дори самият опит за създаване на друга коалиция „защитна стена“ (от другите основни партии, за да се блокира АзГ от власт в Саксония-Анхалт) би бил обида за избирателите“, каза Сара Вагенкнехт, лицето на лявата популистка АСВ.

АСВ споделя враждебността на АзГ към масовата имиграция, която според нея подкопава правата на местните работници, а също така се застъпва за прекратяване на подкрепата на Германия за Украйна и възстановяване на връзките с Москва.

АзГ би могла да помогне за прочистването на пътя за Зигмунд да стане министър-председател на провинцията, като се въздържи на парламентарно гласуване. Това би могло да му позволи да оглави правителство на малцинството, въпреки че Зигмунд преди това е отхвърлял подобен сценарий.

Германските разузнавателни служби определиха „Алтернатива за Германия“ като „екстремистка“, което им позволи да засилят наблюдението на най-голямата опозиционна партия в страната. АзГ категорично отхвърля този етикет.

Саксония-Анхалт е сравнително малка провинция и една от най-бедните в бившия комунистически изток на Германия, но Алис Вайдел, другият национален сълидер на АзГ, приветства резултата от неделя като важен етап и заяви, че нейната партия се стреми да спечели поне 40% на следващите национални избори, които ще се проведат през 2029 г.

В първата международна реакция на резултата от изборите, френският финансов министър Ролан Лескюр заяви пред радио RTL, че това „изпраща много, много тревожен сигнал“.

„Това показва, че сме изправени пред голямо предизвикателство в лицето на популистка вълна, която се разпространява по света днес и на която трябва да се съпротивляваме“, коментира Лескюр, чиято собствена страна ще проведе национални избори следващата година, на които крайнодясната Марин льо Пен може да стане президент на Франция.

Полският външен министър Радослав Шикорски също определи резултата от неделя в Саксония-Анхалт като „много тревожен знак“.
„Алтернатива за Германия“ спечели 43,8% от гласовете, според официалните резултати от изборите, което е повече от двойно по-голяма подкрепа от последните провинциални избори през 2021 г. Делът на ХДС почти се е наполовина намалил до 17,2%, като около 83 000 бивши избиратели на ХДС са преминали към АзГ.
Кандидатът на ХДС за провинцията Свен Шулце отдаде част от слабото представяне на партията си на събитията в Берлин, където Мерц – най-непопулярният канцлер в германската история, се бори да съживи бавния икономически растеж на Германия. Цената на еврото отчете леки промени в търговията в понеделник, но анализаторите следят отблизо нарастването на подкрепата за крайнодесните партии в цяла Европа, отбелязвайки, че АзГ иска да извади Германия от региона на общата валута.
„Това развитие е опасно за дългосрочната стабилност на единната валута“, каза директорът на изследванията на ХТВ Катлийн Брукс.
„През следващите няколко години може да се наблюдават вълни от политически промени в Европа и изместване надясно в двете най-големи икономики. Това може да не е проблем за валутните търговци днес, но е проблем за утре.“

√ Цените на петрола вървят към най-големия си седмичен ръст от юли насам

Цените на петрола се повишиха в ранната търговия в петък, насочвайки се към най-големия си седмичен ръст от средата на юли, тъй като нарастващото напрежение и подновените военни действия между САЩ и Иран засилиха опасенията относно рисковете за доставките в Близкия изток, пише Ройтерс.
Към 09:00 часа българско време сортът Брент поскъпна с 0,14 долара, или 0,15%, до 95,66 долара за барел. Цената на американския лек суров петрол WTI се повиши с 0,35 долара, или 0,38%, до 91,65 долара за барел.
На седмична база цената на сорта Брент се е повишила със 7,6%, а на WTI - с 10,4%, което е най-високият ръст от седмицата до 20 юли.
Американските атаки тази седмица, при които бяха убити и ранени десетки, включително ирански цивилни, отбелязаха най-ожесточените сблъсъци между двете страни от юли насам. Войната, която започна с удари на САЩ и Израел срещу Иран в края на февруари, вече е в седмия си месец.
Израелският министър на отбраната Израел Кац поднови предупрежденията си, че Израел ще „осакатява“ военната и гражданската инфраструктура на Иран, включително енергийните съоръжения.
Днес анализаторите на ANZ повишиха прогнозата си за суровия петрол Брент до 95 долара за барел в краткосрочен план, с риск от нарастване, ако конфликтът в Близкия изток се изостри.
„Пазарът навлиза в деликатна фаза на адаптация. Повишените запаси помогнаха за абсорбирането на първоначалната криза с доставките, но предизвикателството сега е да се поддържа баланс на пазара, тъй като тези буфери намаляват“, казаха анализаторите.
Вицепрезидентът на САЩ Джей Ди Ванс заяви пред репортери в четвъртък, че Вашингтон не планира да води преговори с Иран, освен ако Техеран не спре да атакува търговското корабоплаване в Ормузкия проток.
Ръстът на цените на петрола обаче бе ограничен от коментара на руския президент Владимир Путин заяви, че все още има път към споразумение за прекратяване на войната в Украйна, добавяйки, че както САЩ, така и Китай са готови да подкрепят мирно уреждане.
Междувременно Иран разшири списъка си с кораби, които счита за несъответстващи и подлежат на глоби, конфиденциалност или задържане, ако се опитат да преминат през Ормузкия проток. Иракските кораби остават сред малкото кораби, на които Техеран е разрешил да преминат през Ормузкия проток.
Ирак увеличи износа си на петрол до около 2,34 милиона барела на ден през август от около 1,35 милиона барела на ден през юли, съобщиха двама ирански енергийни служители в сряда, като се очаква износът през септември също да се увеличи, тъй като големите отстъпки и иранските одобрения за ирански танкери насърчиха купувачите.

√ ООН: Изкуственият интелект може да представлява „екзистенциален“ риск за човечеството

Изкуственият интелект може да стане достатъчно мощен, за да се превърне в екзистенциална заплаха за човечеството, заяви върховният комисар на ООН по правата на човека Фолкер Тюрк, цитиран от Ройтерс.
Тъй също така каза, че през следващите дни ще призове компаниите да намалят рисковете.

„Споделям опасенията на експертите от индустрията, че авангардният изкуствен интелект може да представлява екзистенциален риск за човечеството“, каза Тюрк в реч по време на 63-тата сесия на Съвета по правата на човека в Женева. „Днес призовавам за всеобхватни усилия за въвеждане на железни гаранции около безопасността и сигурността на изкуствения интелект, преди да е станало твърде късно.“

Без да ги назовава, Тюрк предупреди, че само шепа мъже имат „почти неограничена власт над изкуствения интелект“. Сред водещите компании за изкуствен интелект са Meta, Anthropic, OpenAI и Google.

„Като минимум се нуждаем от това страните, които приютяват изкуствен интелект, и тези, които участват в неговите вериги за доставки, да се обединят около договорени червени линии“, каза той.

Коментарите на Тюрк повтарят предишни предупреждения от самите висши ръководители в областта на изкуствения интелект относно рисковете, причинени от изкуствения интелект, включително от главния изпълнителен директор на OpenAI Сам Алтман. Организацията на обединените нации призова за хармонизирани правила за намаляване на рисковете и проведе първата си глобална среща за управление през юли.

Business.dir.bg

√ Браншът: Дизелът може да стигне 1,95 евро за литър още след дни

Геополитическите рискове продължават да тласкат цените нагоре, а недостигът на рафиниращи мощности поддържа рекордно високите маржове на рафинериите

Цената на дизела по бензиностанциите в България може да достигне между 1,90 и 1,95 евро за литър още през следващата седмица. Такава прогноза направи Димитър Хаджидимитров от Асоциацията на търговците, производителите, вносителите и превозвачите на горива.

"За пореден път ще кажа, че не съм голям оптимист. Ситуацията от последния път не само, че не се е нормализира, но дори се задълбочава. Виждаме, че последните седмици цената скочи близо с 6-7 цента на бензин и на дизела. Аз очаквам това да продължи и да виждаме рекордни стойности. Дори за дизела, колкото и да ми е неприятно, ще кажа, че цената следваща седмица ще бъде над 1,90, ако няма някаква промяна на пазарите", каза той пред БНТ.

На въпрос дали цената може да премине 2 евро за литър, Хаджидимитров отговори: "Ами да не казвам 2 евро, но ще бъдем вече в тази позиция 1,95, така да го кажем дизела, още следваща седмица."

По думите му геополитическите рискове продължават да оказват влияние върху пазара на горива. В същото време маржът на рафинериите при производството на готови петролни продукти, известен като "крак спред", също се намира на рекордно високи нива. "Няма достатъчно рафиниращи мощности в световен мащаб, запасите са на много ниски нива и това ще отнеме доста време, докато се възстанови тази ситуация. Нефт има достатъчно, няма рафиниращи мощности, които да работят. Рафинерите работят на непълен капацитет почти в цял свят", коментира той.

Според него причината е нежеланието на компаниите да поемат големи ценови рискове при покупката на суров петрол.

"Никой не иска да поема риска да купува скъп нефт, който ще се реализира след 3 месеца и може цената да бъде съвсем различна. Повечето рафинери купуват нефт днес и го получават след 3 месеца. След 3 месеца цената може да бъде съвсем различна. И никой не поема риска да пълни складовете, за да може да продава на загуба. Ако, представете си, падне цената на горивото с 200 или с 300 долара на тон, за какви загуби говорим в една голяма рафинерия. Никой не поема този риск. Даже имаме примери дори в България. Компании доста трудно се справиха с рязкото покачване и рязкото спадане на цените. Така че в момента никой не желае да купува скъпо."

Хаджидимитров посочи, че ако конфликтите в Украйна и Близкия изток бъдат разрешени незабавно, цените на горивата могат да започнат да се нормализират в рамките на около месец.

Сред малкото положителни сигнали от последната седмица той откроя спада на потреблението на бензин в Китай с 9% за година. По думите му обаче това все още не е оказало достатъчно силно влияние върху пазара, за да доведе до по-съществено поевтиняване. В България разликата между цените на различните компании в момента е сравнително малка и е в рамките на 6-7 цента за литър.

√ Минимална заплата от €1000 и още 29 мерки. Вижте новия план за по-високи доходи на гърците

Програмата предвижда нулеви данъчни ставки за земеделци и многодетни семейства и намаляване на осигурителната тежест

Гръцкият министър-председател Кириакос Мицотакис представи пакет от 30 социално-икономически мерки по време на откриването на Солунския международен панаир. Инициативите са насочени към увеличаване на трудовите възнаграждения и намаляване на данъчната тежест за средната класа с разчети за поетапно изпълнение през следващите години. Обявяването на четиригодишната програма съвпадна с демонстрации на синдикати и земеделски производители в града, обезпечавани от засилени полицейски кордони.

Централно място в речта на премиера зае поетапният ръст на минималната работна заплата. Според представения график възнаграждението ще нарасне от 920 на 950 евро през 2027 година, а в началото на 2028 година ще достигне 1000 евро. За самоосигуряващите се професионалисти се предвижда свиване на задължителния минимален облагаем праг. От 2027 година авансовият данък за бизнеса и свободните професии ще се понижи от 55 на 50 на сто.

Промените въвеждат незабавна нулева данъчна ставка за фермери с годишни приходи до 20 000 евро. Същото данъчно облекчение ще се прилага и за родители на три деца със сходен таван на доходите.

В частния сектор осигурителните вноски за служителите се намаляват с половин процентен пункт, като от април 2027 година се планира ново понижение със същия размер. Пенсионерите на възраст над 65 години ще получават увеличена ноемврийска годишна надбавка в размер на 400 евро, а за работещите в държавната администрация се въвежда коледен бонус от 500 евро.

Пакетът включва обещание за 30-процентно поевтиняване на електрическата енергия в тригодишен период. Още от януари таксата за услуги в обществен интерес върху сметките на домакинствата ще спадне наполовина. В жилищната политика правителството стартира инициативата "Мой дом 3" с бюджет от 2 милиарда евро за осигуряване на нисколихвени ипотечни кредити като продължение на досегашните държавни програми за подпомагане.

Сред останалите стъпки са вдигане на еднократната помощ при раждане на дете до 1000 евро, плавно премахване на патентния налог и отмяна на данъка върху недвижимите имоти в населени места с население под 2000 жители от догодина.

Годишното програмно слово на правителствения ръководител се проведе в навечерието на редовните парламентарни избори през следващата пролет. Мицотакис обвърза мерките с четиригодишен график, определяйки ги като "пролог на новата програма на правителството" и директна заявка за трети мандат на управляващата партия "Нова демокрация". Премиерът описа първия си мандат между 2019 и 2023 година като период на стабилизация и данъчно облекчение, втория до 2027 година като етап на растеж и реформи, а евентуално следващо управление до 2031 година като път "към скок на благоденствието". Той обяви стремеж ползите от стопанския напредък да се превърнат в "дивидент на всяка гъркиня и на всеки грък", като акцентира върху задължителното съхраняване на финансовата стабилност на страната.

Откриването на панаира в Солун традиционно бе съпътствано от шествия на земеделци и представители на основните професионални съюзи в публичния и частния сектор. За опазване на обществения ред в района бяха разположени 3500 полицейски служители, като органите на реда затвориха превантивно осем метростанции в централната градска част.

3e-news.net

√ Слабо покачване на цените сред енергийните борси на Югоизточна Европа за вторник 8 септември

Румънската OPCOM затвори при цена от 176,65 евро/мвтч, а гръцката HENEX е с цена от 145,93 евро/мвтч за базова енергия

Румънската енергийна борса OPCOM затвори сегмента „Ден напред“ при цена от 176,65 евро/мвтч за базова енергия. Това сочат данните на борсата за 8 септември 2026 г. Пиковата цена ще бъде 137,17 евро/мвтч. Извънпиковата енергия е с цена от 216,13 евро/мвтч. Най-високата цена от 327,00 евро/мвтч ще бъде в част от 19-ия час. Най-ниска пък ще бъде цената в част от 13-ия час и тя ще е 14,29 евро/мвтч. Търгуваните обеми базова енергия ще бъдат 37 537,7 мвтч.

На гръцката енергийна борса HENEX средната цена за базова енергия на 8 септември ще бъде 145,93 евро/мвтч. Търгуваните обеми ще бъдат 414 012 мвтч. Максималната цена ще е 266,82 евро/мвтч и тя ще е в 21 ч. Минималната цена ще е в 15 ч и тя ще е 0,00 евро/мвтч.

При унгарската енергийна борса HUPX цената на базовата енергия за 8 септември е 176,58 евро/мвтч. Най-високата цена от 325,41 евро/мвтч ще бъде в част от 18-ия час. Най-ниска пък ще бъде цената в част от 12-ия час и тя ще е 13,78 евро/мвтч. Търгуваните обеми базова енергия ще бъдат 89 367,7 мвтч.

Базовата цена на електроенергията за 8 септември на Словашката енергийна борса ще е 160,20 евро/мвтч. Най-високата цена от 323,37 евро/мвтч ще бъде в част от 19-ия час. Най-ниска пък ще бъде цената в част от 13-ия час и тя ще е 11,22 евро/мвтч.
Базовата цена на електроенергията на Чешката енергийна борса е 149,63 евро/мвтч. Най-високата цена от 276,64 евро/мвтч ще бъде в 20 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 14 ч и тя ще е 15,43 евро/мвтч.

√ Сметките за електроенергия във всички столици на ЕС през август са се увеличили с 4 % на годишна база, а тези газ - с 8 на сто

Развитието на европейските цени на електроенергията и газа за бита без данъци в европейските столици между януари 2009 г. и месец август 2026 г. представят в поредното си проучване VaasaETT и два от водещите регулатора на енергийния пазар - Energie-Control Austria и унгарският орган за регулиране на енергетиката и комуналните услуги (MEKH).
Индексът HEPI се изчислява чрез претегляне на цените във всяка от столиците според съответното национално потребление на електроенергия или газ.
Електроенергия
Цените на електроенергията за жилищни сгради постоянно намаляват през първата половина на 2009 г. Те достигат най-ниското си ниво от 96 индексни пункта през юни 2009 г., поради отражение на икономическата на търсенето, довело до срив на цените на едро. Възстановяването на ценовите нива започва през втората половина на 2009 г.,заедно със „зелените“ пориви в икономическата активност и общо усещане, че най-лошото от кризата е зад гърба ни. Оттогава цените са във възходяща тенденция.
Индексът за електроенергия достига 116 индексни пункта през декември 2014 г. Оттогава той се колебае и остава около 106 индексни пункта през 2016 г. и 2017 г. През 2019 г. индексът се колебае около 115 и 120 пункта. Въпреки това, развитието на пазарите на едро поради ограниченията, свързани с COVID-19, понижава индекса до 112 пункта през 2020 г. През 2021 г. индексът следва възходяща тенденция в резултат на възобновяване на дейностите, а съответно и по-високото търсене, но постепенно се развива енергийната криза. Изключителните метеорологични условия, рекордните стойности на едро на природния газ и липсата на съхранение, които да покрият търсенето, водят до повтарящи се изключително високи цени в повечето европейски столици до края на 2021 г. Възходящата тенденция става по-екстремна през втората половина на годината, скачайки до 174 пункта през декември 2021 г.
След достигане до най-резкия ръст в историческите данни през януари 2022 г. и най-големия си пик през октомври 2022 г. от 298 пункта, индексът за електроенергия HEPI следва низходяща тенденция. През пролетта на 2024 г. е регистрирана възходяща тенденция. От началото на 2025 г. обаче индексът е стабилен и в момента, през месец август 2025 г. е 194 пункта (юли 2026 г. е 189 пункта за EUR-15 през април, май и юни 187 пункта).
Икономическият спад, повлиял на търсенето на енергия и цените на едро през 2009 г., е много по-видим в развитието на цените на газа за жилищните сгради, отбелязват експертите. В резултат на енергийната криза индекса на цените на газа се удвояват през 2021 г. – от 82 пункта през януари 2021 г. до 158 пункта през ноември 2021 г. Оттогава до ноември 2022 г. стойността отново се удвоява до 344 индексни пункта.
Подобно на пазара на електроенергия се наблюдава низходяща тенденция и на пазара на газ, която напоследък се е обърнала и през месец август 2026 г. е 181 индексни пункта.
При разглеждане на средните стойности на крайните потребителски цени, както за електроенергия, така и за газа, се наблюдават следните промени: в сравнение с година по-рано (месец август 2025 г.), сметките за електроенергия във всички столици на ЕС са се увеличили с 4 %, а тези газ - с 8 %, сочи проучването.
Най-значимите промени, настъпили на пазара на електроенергия през месец август:
• 10% увеличение на цените в Копенхаген, поради повишение на енергийния компонент;

• 8% увеличение на цените в Амстердам и Хелзинки, поради покачване на енергийни компоненти;

• 6% увеличение на цените в Любляна, поради ръст на енергийния компонент;

• 5% увеличение на цените в Талин, поради поскъпване на енергийния компонент;

• 4% увеличение на цените в Осло и Стокхолм, поради скок на енергийните им компоненти;

• 3% увеличение на цените в Берлин, поради по-висок енергиен компонент;

• 3% увеличение на цените в Париж, поради нарастване на енергийния и разпределителния компонент;

• 3% увеличение на цените във Виена, поради повишение на енергийния и енергийния данък;

• 2% увеличение на цените в Атина, поради поскъпване на енергийния и разпределителния компонент;

• 2% увеличение на цените в Букурещ и Вилнюс, поради покачване на енергийните им компоненти;

• 15% намаление на цените в град Люксембург, поради понижение на енергийните данъци, след новата мярка за подкрепа на правителството, която абсорбира ключови регулаторни допълнителни такси;

• 2% намаление на цените в Никозия и Прага, поради поевтиняване на енергийни компоненти

Средната цена на електроенергията за крайните потребители в Европа показва увеличение през август 2026 г., след умереното увеличение през предишния. От 33-те разглеждани столици, в 17 се отбелязва предимно умерено увеличение на цените, в 13 няма раздвижване, а 3 от пазарите регистрират ограничено намаление на цените. Зависимостта от газ в производството на електроенергия остава ключов двигател на развитието на цените на електроенергията за крайните потребители в цяла Европа, особено чрез ролята му в образуването на пределните цени, тъй като продължаващото напрежение в Близкия изток доведе до непрекъснато повишаване на цените. Освен това, горещата вълна, която засегна Европа през последните няколко месеца, повишава търсенето на електроенергия, което от своя страна тласка цените й нагоре.

Копенхаген отбеляза най-голямата промяна на месечна база през август 2026 г. (10%). Споменатите по-горе двигатели, както и по-ниското производство на вятърна енергия, доведоха до повишаване на цените на електроенергията.

В Хелзинки цените на краткосрочните фиксирани договори се увеличиха, което в комбинация с повишението на стойността на едро доведе до 8% ръст на нивото им този месец. Предстоящите покачвания на цените се дължат на по-слабите водноелектрически ресурси в скандинавските страни поради ниското ниво на водата, както и на конфликта в Близкия изток. Друг фактор е плановият ремонт на най-новия и най-голям реактор във Финландия, OL3, планирана за септември и октомври.

Цените на електроенергията се увеличиха с 8% в Амстердам поради горещите вълни и сушата, които ограничиха производството на електроенергия в Европа поради недостиг на вода за охлаждане, а ограниченото снабдяване с електроенергия и ръста на ценити на газа добавиха допълнителен натиск за повишаване на взаимосвързания холандски пазар.

Увеличението на цените на електроенергията за домакинствата в Словения (6%) е в съответствие с по-високите разходи за електроенергия на едро, които се засилиха през август 2026 г. Увеличението беше подсилено от по-строгите условия за вътрешни доставки, по-специално намаляването на производството на АЕЦ „Кръшко“ (NEK) до 80% от номиналния капацитет поради изключителни хидрологични и екологични ограничения. На 6 август словенското правителство нареди минимална работа на NEK, за да се поддържа стабилността на електроенергийната система. Намаленото предлагане на местно производство увеличи зависимостта на Словения от внос на електроенергия, което допринесе за по-трудни условия на доставки и натиск за повишаване на цените на едро на електроенергията.

Цените на електроенергията в Талин се увеличиха с 5% през август 2026 г., успоредно с рязкото покачване на цените на едро, след необичайните дъна през юли.

Екстремните горещини и по-високото търсене за охлаждане, заедно с намалената наличност на ядрена енергия, слабите северни хидрологични условия и по-ниските нива на съхранение на газ, тласнаха цените в Осло и Стокхолм към 4% увеличение този месец.

Виена отбеляза 3% повишение на цената през август, в съответствие с месечния индекс на цените на електроенергията на ÖSPI, достигайки 116,79 €/MWh, което е увеличение с 19,5% спрямо юли 2026 г. и скок от 43,6% спрямо август 2025 г.

Берлин отбеляза увеличение на цената на електроенергията с 3% през август. Преобладаващата пазарна структура на 12- и дори на 24-месечни договори с фиксирана цена означава, че е необходима почти година за достигане на пик на такива пазари.

Възходящото движение на цените в Париж (3%) се дължи предимно на увеличение на компонента за разпределение и мрежата, след корекцията на тарифата за обществената електроенергийна мрежа (TURPE – Tarif d'Utilisation des Réseaux Publics d'Électricité), определена от френския енергиен регулатор (CRE).

2%-ното увеличение на цените на месечна база в Букурещ се дължи на леки корекции нагоре в офертите на дребно, отразяващи пиковите летни разходи за този продукт на едро и повишеното търсене на охлаждане.

В Атина, 2%-ното изместване в посока нагоре се дължи предимно на енергийния компонент, отразявайки натиска върху цените на едро при Гръцката енергийна борса (HEnEx) на фона на устойчиво лятно търсене на охлаждане и вечерни пикови остатъчни натоварвания.

2%-ното увеличение на цените във Вилнюс през август 2026 г. отразява пределната ценова динамика, където недостигът в пиковите часове все още активира по-скъпото производство и регионален внос. Осезаемите спадове на цените остават ограничени, докато съхранението и гъвкавостта на мрежата не могат напълно да буферират прекъсванията на възобновяемата енергия.

От друга страна, Люксембург е един от трите пазара този месец, които отбелязаха намаление на цените на електроенергията. Данъците върху електроенергията за жилищни сгради в Люксембург намаляха с 15% на месечна база, след като новите мерки за подкрепа на правителството влязоха в сила на 1 август, които абсорбираха ключови регулаторни такси.

Световните цени на петрола са в низходяща тенденция от юли 2026 г., което намалява компонента на разходите за гориво в сметките за електроенергия в Никозия и допринася за 2% намаление на цените на електроенергията през август 2026 г., констатират авторите на проучването за пазарите с основна промяна на ценовите нива на електроенергията.

Когато се коригират спрямо стандартите за покупателна способност (PPS) във всяка държава, картината се променя драстично. PPS е изкуствена обща референтна валута, която елиминира общите разлики в ценовите нива между държавите. Когато се изразят в PPS, цените на енергията стават видими спрямо цената на други стоки и услуги. Най-ниските коригирани цени на електроенергията за домакинствата се наблюдават в Осло, Будапеща, Валета и Люксембург, докато най-високите за изследвания период са в Букурещ, Прага, Варшава и Вилнюс. Повечето страни от Централна и Източна Европа обикновено имат цени на електроенергията, които са относително ниски в сравнение с общото ниво на стойностите в страната и под средните за Европа. Братислава, Букурещ, Прага, Рига, Вилнюс и Варшава са столиците сред страните от Централна и Източна Европа, в които цената на електроенергията е била над средната за Европа през август 2026 г.

Проучването за 33-те европейски столици показва, че средно енергията (оспоримият компонент на цената) представлява 53% от цената на сметката за електроенергия за крайния потребител, дистрибуцията (разпределението) - 27%, енергийните данъци - 6%, а ДДС - 14% за столиците от ЕС.

Ако се фокусираме върху цената на енергията като стока, в Будапеща тя в момента представлява само 14% от цената на електроенергията за крайния потребител, което е най-ниската стойност сред всички изследвани градове. Напротив, Никозия има най-висок процент на енергия, достигайки 80% от цената за крайния потребител през август 2026 г. Освен това, считано от януари 2020 г., типичен потребител в Амстердам не плаща данък върху енергията поради увеличения размер на данъчния кредит, който надвишава посочения размер на данъка върху енергията. Напротив, жителите получават възстановяване на сумата на превишения данъчен кредит. Целта на това възстановяване е да се насърчат потребителите към електрификация и отказ от газово отопление и уреди. По същия начин, във Вилнюс, типичен клиент плаща отрицателни данъци върху енергията, започвайки от януари 2026 г. в резултат на намалената такса за услуги от обществен интерес (VIAP). Цените на енергията се одобряват от Държавния съвет за регулиране на енергетиката (VERT) на всеки шест месеца. В допълнение, в Люксембург, след 7-месечна пауза, типичен клиент отново плаща отрицателни данъци върху енергията, считано от август 2026 г., след новата правителствена мярка за подкрепа, целяща да абсорбира ключови регулаторни допълнителни такси.

Преди енергийната криза фиксираните (цена и срок) и променливите цени бяха относително сходни. Фиксираната цена често беше по-ниска, тъй като осигуряваше на доставчика по-нисък риск от лоялност и обществени поръчки. Въпреки че клиентите по същество залагаха малко на посоката на пазара, това не беше особено важен избор за повечето клиенти. Поне на по-развитите пазари активните клиенти въпреки това бяха склонни да избират фиксирани цени. Поради кризата

ситуацията беше предимно обратна. Фиксираните цени, където бяха налични (на някои пазари те станаха недостъпни от началото или средата на кризата), бяха по-високи от променливите цени, в някои случаи с много голяма разлика. Тази тенденция сякаш отново започна да се обръща, но през август 2026 г. броят на предлаганите фиксирани договори изглежда се е увеличил, а средната им цена е по-висока от средната променлива цена с 0,40 c€/kWh.
В шест от пазарите от EUR15, когато се разглеждат поотделно, се наблюдава, че фиксираните договори са средно по-евтини от променливите - Амстердам, Берлин, Лисабон, Лондон, Рим и Виена.
На всички тези разглеждани пазари средната цена за фиксирани цени е била 30,11 c€/kWh, докато за променливи цени е била 29,71 c€/kWh. Естествено, за пазарите, където фиксираните цени са едновременно налични и много различни от променливите цени, средната стойност на двете е по-малко представителна, отколкото на други пазари. Ако се коригират променливите цени спрямо паритета на покупната цена, вероятно ще се получи по-ясна картина за относителното значение на най-популярните цени през август 2026 г.
Природен газ
По отношение на природния газ, авторите на проучването продължават да обръщат внимание на разликата в пазарите на 27-те европейски столици към август 2026 г.
Най-високата цена се плаща от жителите на Стокхолм - над 3 пъти от средната цена за крайни потребители в Европа, следвани от Берн, който е втората най-скъпа столица. Това може да се обясни с естеството на шведския пазар на газ; малкият размер от само 77 000 битови клиенти на газ в цяла Швеция, от които 50 000 в изолираната газова мрежа в Стокхолм. Амстердам към момента е третата най-скъпа столица.
Цената в Стокхолм е над 12 пъти по-висока от тази в Будапеща, който е най-евтиният град за газ в ЕС, и почти 22 пъти по-висока в сравнение с Киев. Битовият природен газ обикновено е по-евтин в страните от Централна и Източна Европа, но през този месец юни нито една от страните от Централна и Източна Европа няма цена на природния газ, която е над средната за Европа.
Най-съществените промени, настъпили на пазара на природен газ през месец август са следните:

• 20% увеличение на цената в Талин, поради поскъпване на компонентите за енергия и разпределение;

• 13% увеличение на цената в Атина, поради повишение на компонентите за енергия и разпределение;

• 10% увеличение на цената в Брюксел, поради по-високи компоненти за енергия и енергийни данъци;

• 7% увеличение на цената в Берлин, поради покачване на енергийния компонент;

• 6% увеличение на цената в Амстердам и Лондон, поради ръст на техните енергийни компоненти;

• 4% увеличение на цената във Виена, поради по-високи на компоненти за енергия и енергийни данъци;

• 2% увеличение на цената в Лисабон и София, поради поскъпване на енергийни компоненти,

• 14% намаление на цената в Люксембург, поради поевтиняване на компонента за разпределение, след новите субсидии на правителството за компенсиране на таксите за битовата мрежа и доставката.
Следвайки относително стабилната тенденция от последните няколко месеца, средната цена на природния газ за крайните потребители в Европа отбелязва умерено увеличение от 2% през август 2026 г. От 27-те разглеждани столици, 15 показватценова стабилност, 10 пазара повишение на цените, а останалите 2 пазара - намаление. Стабилизирането на цените за крайните потребители през последните няколко месеца отразява тенденция на охлаждане на пазара на едро, наблюдавана особено между средата на март и средата на април.
Геополитическата рискова премия, предизвикана от напрежението в Близкия изток, обаче доведе до нов връх на цените около 63 €/MWh в края на юли 2026 г. През първите няколко дни на месец август цените на едро варираха между 52-60 €/MWh, но в края на август беше регистриран нов връх от 70 €/MWh.

Рязкото увеличение на цените на едро, след ефективното затваряне на Ормузкия проток и по-бавното от очакваното пълнене на европейските подземни газови хранилища, заедно с новите такси за разпределение, влезли в сила от 1 август, повишиха цените на газа Tallinn (20%), въпреки опита на доставчиците да ги намалят.

В Атина, освен двигателя на увеличението на цените на едро, беше отбелязано повишение на таксата за разпределение, тъй като ставката за фиксиран мрежов капацитет беше разпределена върху сезонно минималните летни обеми на потребление. Това доведе до увеличение на цената на газа с 13%.

10%-ното покачване на цената на газа в Брюксел произтича от сезонните спадове на вятъра и високото търсене за охлаждане, което принуждава скъпите газови централи да определят пределни цени на едро за клиринг. Съгласно преобладаващите индексирани договори в Белгия, този скок на едро се прехвърли директно в месечните сметки на потребителите.

По същия начин, както при увеличението на цената на електроенергията, цените на газа в Берлин се увеличиха със 7% през август 2026 г. Преобладаващата структура на пазара, в която доминират 12- или дори 24-месечни договори с фиксирана цена, означава, че е необходима почти година за достигане на пик на такива пазари.

Фючърсите на природния газ във Великобритания скочиха с 40% между началото на юли и началото на август, поддържайки агресивна възходяща траектория през целия месец август. Това е резултат от продължаващото напрежение в Близкия изток, което предизвиква интензивна нестабилност и паника в доставките на световните енергийни пазари, тласвайки цените на газа в Лондон към 6% възходяща тенденция.

В Амстердам цените на газа се повишиха (6%), тъй като подновените рискове за доставките около Ормузкия проток тласнаха цените на TTF нагоре, а европейската гореща вълна допълнително увеличи търсенето на производство на електроенергия от газ.

През август 2026 г. месечният индекс на цените на газа ÖGPI се покачи до 52,56 евро/MWh, което е с 10,2% повече от юли и с 38,7% повече от август 2025 г., тласнайки цените на газа във Виена с 4% нагоре от предходния месец.

София отбеляза увеличение на цените на газа с 2%, поради вноса на газ от Турция в допълнение към този, който се доставя по дългосрочния договор с Азербайджан, както посочва регулаторът.

Месечното увеличение (2%) на цените на газа за крайните потребители в Лисабон отразява покачване на енергийния компонент, докато регулираните тарифи и данъци остават непроменени. Тази корекция следва преоценката на тарифите на доставчиците, проследяваща нивата на спот индекса MIBGAS.

От друга страна, град Люксембург регистрира спад на цената на газа с 14%, дължащи се на целеви държавни субсидии, прилагани от 1 август за компенсиране на таксите за мрежова и доставка на домакинствата.

По същия начин, както при електроенергията, цените на газа по PPS имат много различен резултат от действителните цени. Този месец Будапеща, Люксембург и Белград са най-евтините градове, коригирани по PPS.

Проучването показва, че за европейските столици, средно енергията (оспоримият компонент на цената) представлява 51% от крайната цена на природния газ, разпределението - 23%, енергийните данъци - 10%, а ДДС – 16%.

В Нидерландия, считано от януари 2020 г., енергийните данъци се използват за повлияване на поведението на потребителите и потреблението на енергия. В момента енергийният данък за битови потребители на природен газ представлява около 31% от крайната цена в Амстердам. Целта е да се насърчи използването на електрическо отопление и уреди вместо газ.

Като цяло, резултатите показват, че пазарните сили представляват около 53% от крайната цена на електроенергията и 51% на газа, докато националните фискални и регулаторни елементи са отговорни за останалите 47% и 49% съответно чрез тарифи за разпределение, енергийни данъци и ДДС.

Енергийната криза доведе до значително увеличение на средния енергиен компонент в столиците на ЕС, докато сега цените изглеждат намалени в сравнение с предходните две години. Делът на енергията в цената на електроенергията за крайния потребител е бил 53% през август 2024 г. при 50% през август 2025 г., докато в момента е 53%.

По подобен начин на пазара на природен газ процентът на енергийния компонент в цената за крайния потребител е бил 52% през август 2024 г., преди да достигне 50% през август 2025 г. и 51% този месец. На места, където енергийният компонент е по-нисък, има и стимул за клиентите да търсят по-конкурентни оферти, заключават авторите на проучването.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Британските университети губят най-ценния си източник на приходи

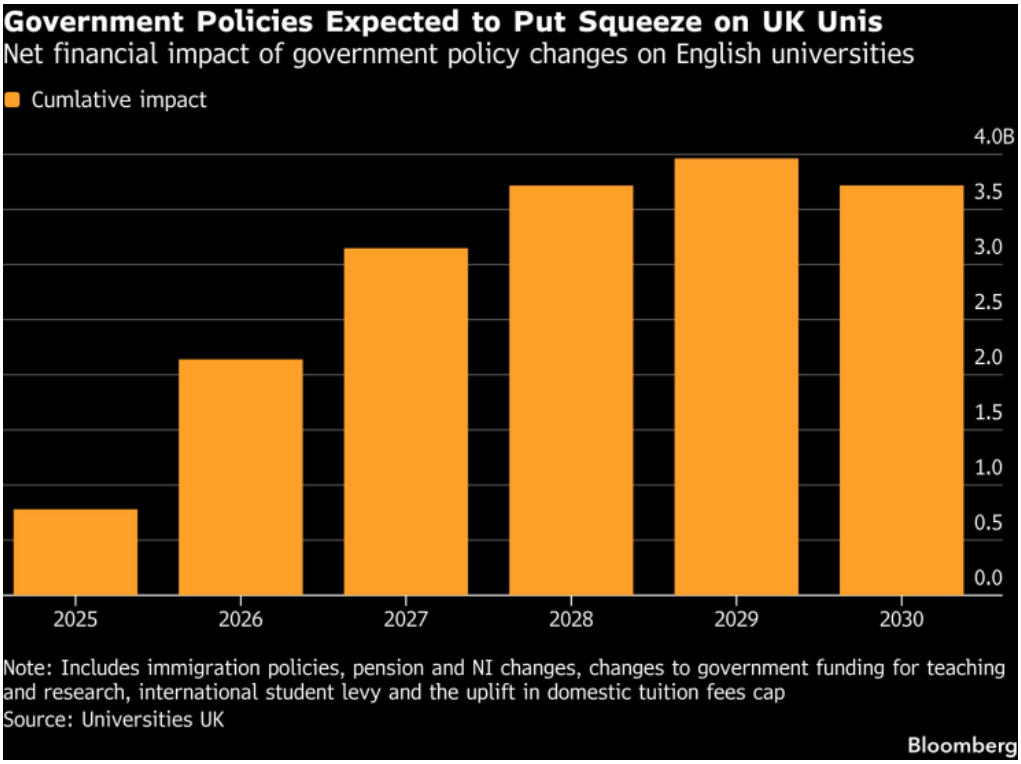
Британските университети са изправени пред нарастващ финансов натиск, тъй като по-строгите визови правила и засилената конкуренция ограничават притока на международни студенти

- Някои институции вече съкращават персонал, закриват програми и търсят нови начини да привличат студенти
- Издадените студентски визи са намалели с около 30% спрямо пиковите нива от над 600 000 през 2022 и 2023 г.
- Службата за студентите прогнозира, че почти половината от 279-те висши учебни заведения ще отчетат дефицит за 2025/26 г.

Докато хиляди тийнейджъри се подготвят за първия си ден във висшето образование, Лондонският университет Гринуич и Университетът Кент в Южна Англия предприемат собствена крачка към неизвестното.

Двете средно големи институции се обединяват в една от най-големите университетски структури във Великобритания, създавайки модел, който други университети в икономически затруднения сектор могат да последват. Макар че и двете учебни заведения ще продължат да работят под досегашните си имена, сливането има за цел да създаде „по-големи икономии от мащаба“ и да позволи „централизирането на някои услуги“ в рамките на преструктуриране, което все още се разработва.

Радикалната стъпка, обсъждана за първи път преди три години, е знак за времето в сектор, който се опитва да предотврати пълномащабна финансова криза. **Британските университети** отдавна използват силната си международна репутация, за да привличат чуждестранни студенти, които плащат по-високи такси, но демографските тенденции в страната, по-строгите визови правила и засилената конкуренция от Азия задушават този ценен източник на приходи.

Правителствените политики се очаква да засилят натиска върху британските университети

„Наистина смятам, че в сектора ще има фалити, ако правителството не предприеме нищо“, казва Джейн Харингтън, главен изпълнителен директор на Лондонската и Югоизточна университетска група, създадена след обединението на университетите в Гринуич и Кент. - пред Bloomberg News. „Те трябва да разберат, че цената на фалита на един университет ще бъде много по-висока от тази на предоставянето на определена подкрепа.“

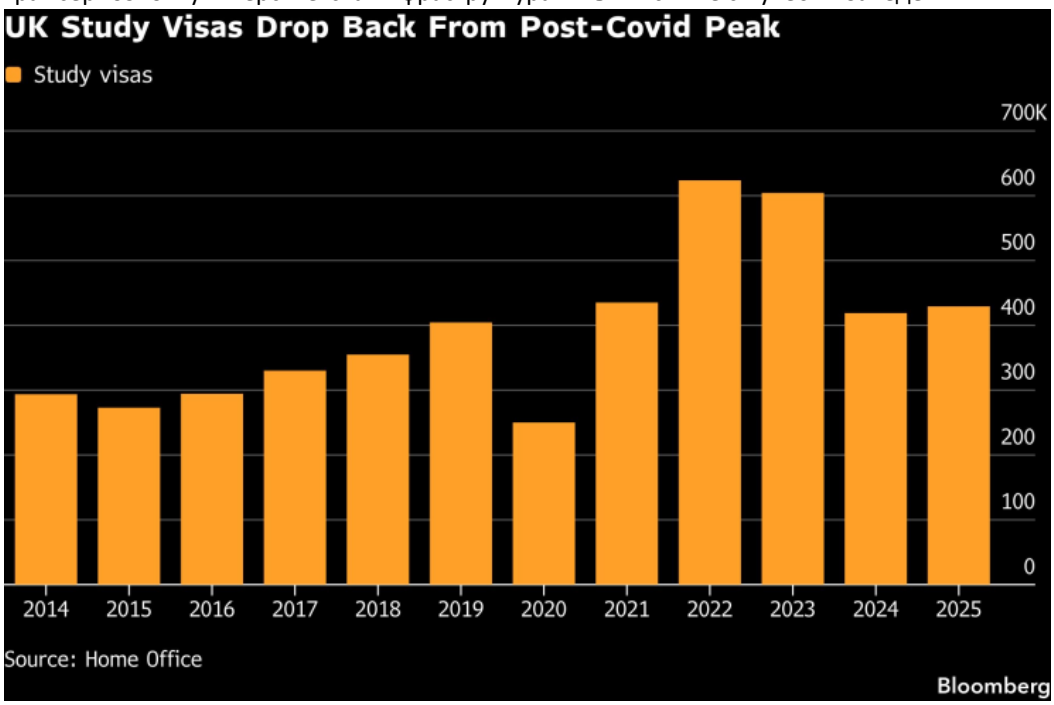
Данни на британската организация на университетите правителствените решения показват, че нейните членове са изправени пред общ недостиг на финансиране от 3,7 млрд. паунда до края на десетилетието в резултат на правителствени политически решения, включително по-строгите имиграционни правила.

Натискът върху британския университетски модел

Докато водещите университети, сред които Оксфорд и Кеймбридж, са до известна степен защитени от кризата, много други се намират в по-несигурно положение заради спада на приходите от международни студенти, като най-ниско класираните са най-силно изложени на риск, според Института за глобална промяна „Тони Блеър“. Години на замразени такси за обучение на местни студенти и нарастващи разходи допълнително усложняват проблема.

„Справедливо е да се каже, че изпитваме безпрецедентни нива на натиск върху цялата система“, каза Ник Вон-Уилямс, ректор на Университета в Бирмингам. Неговият университет е в състояние да „издържи на бурята“, но той предупреждава, че големите международни студентски пазари на Великобритания, Канада, Австралия и САЩ вече са изправени пред много по-силна конкуренция.

„Абсолютно необходимо е да признаем и да обмислим в дълбочина фундаменталния спад на ключови международни студентски пазари“, каза той. „Все повече студенти от Източна Азия избират да останат в Източна Азия, а правителствата в региона инвестират сериозно в университетска инфраструктура и във висшите си учебни заведения.“

Броят на британските студентски визи се връща под нивата от пика след Covid

Международните студенти вече не са гарантиран приход

Докато през последните години Великобритания отбелязва умерено увеличение на заявленията от американски студенти, броят на студентите от Европейския съюз намалява, откакто Брекзит сложи край на свободното движение между Великобритания и блока.

Студентите от Индия, Китай, Пакистан и Нигерия в момента пристигат в най-голям брой. Университетите в много развиващи се държави обаче бързо подобряват качеството си, особено в Китай, където редица институции се изкачват в световните университетски класации.

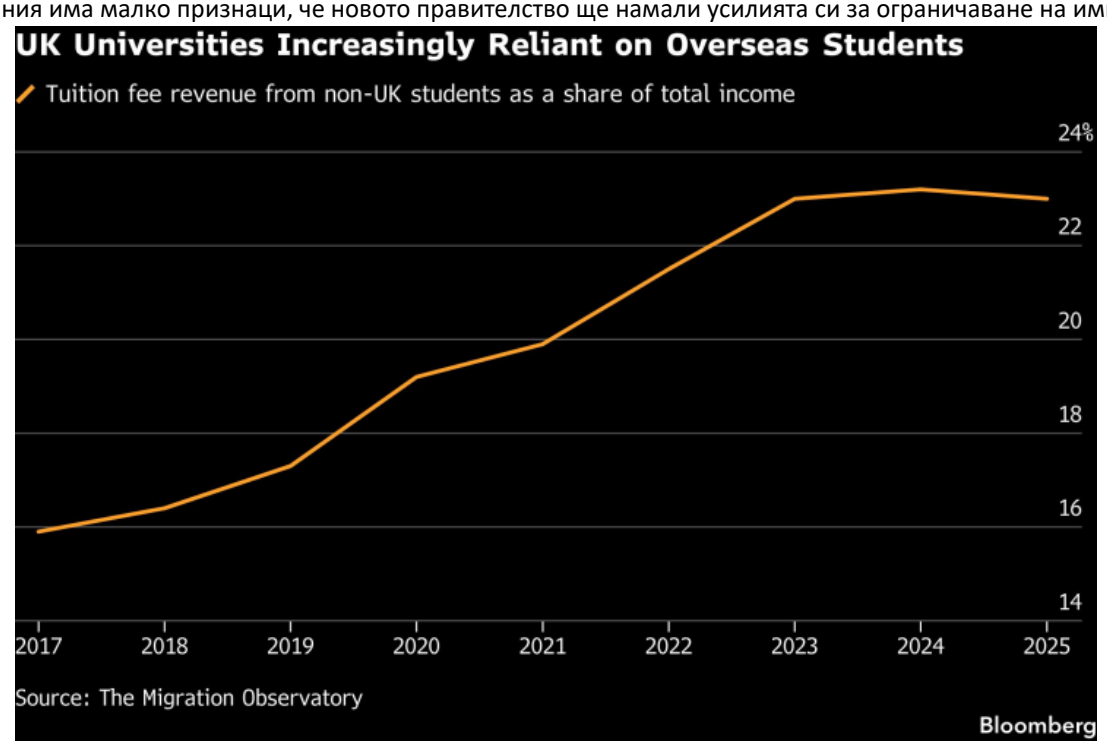
Потокът от студенти също често зависи от икономическите условия в техните държави, както показва нестабилността в броя на пристигащите от Нигерия през последните години след срива на местната валута. Конфликтът в Близкия изток е сред последните фактори, които застрашават броя на международните студенти, посочва Службата за студентите - независимият регулатор на висшето образование във **Великобритания**.

Независимо от държавата на произход, чуждестранните студенти плащат между 11 400 паунда и 38 000 паунда годишно за бакалавърски програми, според данни на Британския съвет. За сравнение, годишната такса за британските студенти е ограничена до малко под 9790 паунда.

Имиграционната политика засилва напрежението

Пристигането на Анди Бърнам на „Даунинг стрийт“ №10 няма да успокои особено напрежението, след като той остро разкритикува университетския път за младите хора в полза на по-голямото насочване към техническото образование.

„Дните на образователна система, изградена изцяло около университетския път, ще приключат“, каза той през юни, преди да стане министър-председател. След повторното назначаване на Шабана Махмуд за министър на вътрешните работи на Великобритания има малко признаци, че новото правителство ще намали усилията си за ограничаване на имиграцията.

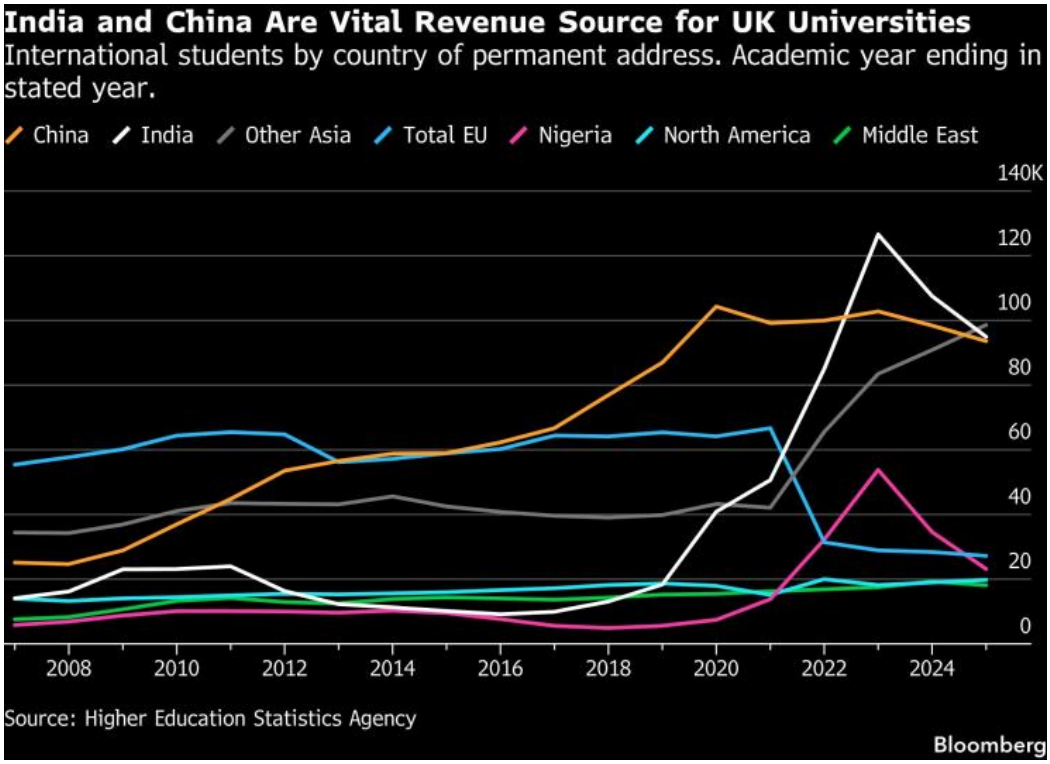
Британските университети все повече зависят от студентите от чужбина

„Трябва внимателно да обмислим как подкрепяме набирането на международни студенти в реалностите на политическия контекст, в който работим“, каза Вон-Уилямс.

Броят на студентските визи рязко намаля през последните години, след като правителството спря на повечето международни студенти да водят със себе си членове на семействата си и повиши изискванията за необходимите спестявания за пристигане в страната.

Данните на Министерството на вътрешните работи показват, че издадените студентски визи са намалели с около 30% спрямо пиковите нива от над 600 000 през 2022 и 2023 г.

Нов налог от 925 паунда годишно върху университетите за всеки международен студент, който трябва да влезе в сила през 2028 г., е още една надвиснала заплаха - удар от 570 млн. паунда годишно, според Службата за студенти. Университетите няма да плащат таксата за първите 220 студенти годишно.

Индия и Китай са ключов източник на приходи за британските университети

Университетите режат разходи и влизат в ценова война

Службата за студентите прогнозира, че почти половината от 279-те висши учебни заведения в страната ще отчетат дефицит за 2025/26 г. Делът би достигнал почти 60%, ако броят на новоприетите студенти остане без промяна през следващите години.

Университетите вече предприемат драстични мерки, за да укрепят финансите си. Много от тях съкращават персонал и закриват цели катедри, които са твърде скъпи и имат ниско търсене. Университетът в Нотингам - който според QS е 97-ият най-добър университет в света - обмисля пълното закриване на катедрата си по съвременни езици, макар че окончателно решение все още няма.

Други действат по-агресивно при привличането на студенти, като предлагат стимули като безплатни лаптопи и членство във фитнес зали. А за привличането на желаните международни студенти вече се разгаря ценова война.

„Това е като шах в 30 измерения“, каза Вивиен Стърн, главен изпълнителен директор на британската организация на университетите, която представлява сектора. „Можете да вземате добри решения като стратегически ръководител на институция, но след това найрата се срива, както се случи в Нигерия само преди няколко години.“

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите за 08 септември 2026 г.

БНТ, Денят започва"

- Тема: Дни преди старта на предизборната кампания - на какви стратегии залагат кандидатите за президент и вицепрезидент? -
  Коментар на социолога Боряна Димитрова и политолога доц. Димитър Ганев;
- Тема: Отново разместване на пазара на петрол - как ще се отрази на цените на горивата?
- Тема: Борбата с пожарите продължава: може ли да бъде спряна човешката безотговорност? -
  Гост главен комисар Александър Джартов;

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Кои двойки, кандидати за президентството, отиват на балотаж

- Тема: За цените на горивата

√ Преглед на печата за 08.09.2026 г.

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - 10 трилиона мързеливи евро стоят в депозити, ЕК иска да ги завърти в икономиката

в. Труд - 56 евро средно за втора пенсия

в. Телеграф - Хванаха 300 пияни да въртят педали

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Автошколи протестират - няма кой да изпитва за шофьорска книжка

в. 24 часа - Кризата във военните ни заводи се задълбочава

в. Труд - Съкращенията в държавната администрация набират скорост

в. Труд - Колективно договаряне вдига минималната заплата

в. Телеграф - Проф. Пламен Киров: Новият ВСС не е съдебна реформа

в. Телеграф - Панирани хапки и Джон Атанасов на новото евро

Водещи интервюта

в. 24 часа - Пламен Димитров: С високи глоби КЗК може да свали цените, вече ядем по-скъпо от Европа

в. Труд - Йордан Арабаджиев: Трябва подкрепа и за българските превозвачи, които работят в Европа

в. Телеграф - Полк. Лазар Лазаров, досегашен командир на 16-та авиобаза: В Афганистан ни обстрелваха

Водещи анализи

в. 24 часа - Узбеки и непалци - сервитьори и готвачи по морето. Колко и къде?

в. Труд - 35 години Република Македония и моите няколко от тях

в. Телеграф - Затвор за добри намерения

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2024 г. до днес може да намерите на адрес: https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm *В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.*